

שיעורי חינוך

מראש הישיבה שליט"א

עצות פרקטיות והדרכה להורים, מלמדים, מחנכים ומחנכות

פרשת ויקרא
שנת תשפ"ז

גליון
קמ"ד

שיעורי חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

- רגשות של רחמים -

להזכיר לילד עם רגשות של רחמים

מחנכים צריכים לדעת, שבדיוק כמו שיכולים לעבר קשיים על אנשים מבגרים וזה יכול להשתלט לגמרי על המוח שלהם, אותו דבר ואפילו עוד הרבה יותר זה יכול לקרות אצל ילדים. אפילו שילדים הם עדין צעירים, יש להם רגשות בדיוק כמו אנשים מבגרים, והרבה פעמים עוברים עליהם רגשות קשים ודאגות שלא נותנים להם להמשיך בחיים שלהם ברגע ובדאי לא להשתתף בלמודים כרגיל.

כשנכנסים לפתח עם סדר יום ברור מה הולכים לעשות עם הילדים במשך כל היום, אי אפשר לחשב רק על המטרה שכל הילדים ישתתפו בשעור, שיגמרו את כל הלימודים ושידעו במבחן, צריכים גם לקחת בחשבון שבדיוק כמו שיכול לעבר משהו על המחנה, יכול גם לעבר משהו על הילדים, משהו שלא יודעים.

זה לא שתקבלו חס ושלום את השיטה הליברלית המודרנית שאסור לדרש מהילדים ללמד כי לכל אחד יש היום פחדים במוח, טראומות, וצריכים קדם לרפא אותם לפני שדורשים מהם

בלמודים כי הוא עסוק במחשבות על הפרנסה של אבא שלו.

אנשים מבגרים לא לוקחים כל דבר כל כך ברציניות, אבל ילדים כן. אם ילד שומע שאבא שלו מתנגע עם איזה בעיה, זה יכול לקחת לו את המוח שלו עד שכל היום הוא רק יחשב: 'מה יהיה עם אבא שלי?'

לדגמא, אבא שיש לו מכלת ואף אחד לא בא לקנות אצלו, אסור לו להגיע בלילה הביתה ולהתלונן לאשתו בפני הילדים על ההפסדים הכספיים הגדולים שיש לו בגלל שאף אחד לא בא לקנות, ושהוא חייב לזרוק לפח את כל המוצרים שאינם נשמרים טריים לזמן ארוך, כי זה יכול לתפס חזק את המוח של הילדים שהם כבר לא יוכלו להשתתף בלימודים.

כשהמלמד שמע את זה הוא ממש בכה מרחמנות על הילד, הוא חשב לעצמו: 'איך יכול להיות שהילד סובל ואני לא ידעתי כלום מזה?' המלמד הגיע להכרה שצריך באמת לחנך את הילדים ולדרש מכל ילד שילמד בהתמדה, אבל חייבים גם לרחם ולהבין שכשילד לא לומד - אז זה לא סתם ככה; מאחורי כל ילד יש ספור שלם.

משהו. התורה הקדושה מלמדת אותנו שחייבים לחנך את הילדים; צריכים לדרש מכל ילד להסתפל בתוך הגמרא וללמד בהתמדה וכדומה. יהיה מה שיהיה עם ילד - אין כזה דבר שילד לא יצטרך להשתתף בלימודים.

אבל מה? בזמן שמזכירים לילד ומושכים אותו בחזרה ללימודים, שלא יעשו את זה מתוך שנאה, ויצעקו על הילד: "מה קורה איתך? אתה לא שומע מה שאני מדבר אליך!" אלא שייחשבו: 'רחמנות על הילד; אולי הילד עכשו כאוב ואין לו את הראש ללמד, בגלל המצב בבית או המצב שלו עצמו, ועם הרגש של הרחמנות יזכירו לילד ללמד בשקידה.

הילד לא מסגל להתרכז בלימודים

מלמד ספר לי, היה לו תלמיד שהיה לומד בשקידה גדולה, באמצע השנה הוא הבחין שמשהו קורה עם הילד, הראש שלו לא כאן, אחרי שבועים שזה המשיך כך הוא הלך למנהל כדי ללבן אתו מה אפשר לעשות כדי לעזור לילד.

אמר לו המנהל: אני יודע שמהורים שלו עוברים עכשו קשיי בפרנסה, אין כסף בבית, ויכול להיות שהאבא לא מסתיר מהילדים שלו את הקשי שיש לו, ולכן הילד לא יכול להיות מרכז

יש עוד צד בספור

אברך ספר לי שאחד מהמלמדים שלו נתן פעם דרשה יפה לילדים על ענין התפלה, באמצע הוא הזכיר את מה שחכמינו זכרונם לברכה אומרים (ברכות טו): **"כל הקורא קריאת שמע ומדקדק באותיותיה, מצננים לו גיהנם"**, המלמד הסביר לילדים מה קורה אם חוטפים את המלים של קריאת שמע, שבמקום להגיד: **"בכך-לבכה"**, יגידו **"בכך-לבכה"**, ובמקום: **"ושמתם את"**, יגידו: **"ושמת-מת"**, וכך הלאה (כמבאר באריכות בספר יסוד וש"ש העבודה שער רביעי, פרק ז).

המלמד מסר את זה כל כך דרמטי והוא הצליח מאוד טוב להחדיר את זה בילדים, אבל אצל הילד הזה זה נקלט בדרך מאוד חזקה; בכל לילה לפני שהילד הלך לישון, הוא התחיל לקרא את הקריאת שמע מאוד מאוד לאט, מלה במלה, **"ו-א-ה-ב-ת-א-ת..."** ואותו דבר חזר על עצמו למחרת בכחה.

הסדר איך שמלמדים את הילדים להתפלל הוא, שכל ילד מקריא ברכה אחת של תפלת שמונה עשרה בקול רם. בכל יום, כשהגיע התור של הילד הזה להגיד ברכה, הוא עוד היה באמצע להגיד את הקריאת שמע כי הוא רצה לבטא את כל מלה ברור ומדויק. כל הכחה נהיתה בשקט, כל הכחה חכחה שהילד הזה כבר יתחיל את הברכה שלו. כשהמלמד ראה שהילד לא מתחיל להגיד את הברכה, הוא החליט שהוא עושה את זה כי הוא חצפן. והוא כעס עליו מאוד והתחיל לצעק עליו: **"אתה חצפן! אתה רוצה לעכב את כל הכחה! צא מהכחה עכשו!"**

הילד יצא מהכחה ובדיוק עבר שם המנהל ושאל אותו: **"למה**

הוציאו אותך מהכחה?" והילד ספר את כל הספור, שהיתה לו כוונה טובה, והוא לא רצה לעכב את כל הכחה, רק הוא פשוט אמר את המלים של קריאת שמע לאט מאוד, מלה במלה, והמלמד שלו חשב שהוא עושה את זה כדי להתחזף.

בזמן שהמנהל היה באמצע לדבר עם הילד, המלמד יצא מהכחה, מעיניו נתזו זיקים של כעס, והוא נענה ואמר למנהל: **"הוא רצה להפריע לכל הכחה באמצע תפלת שמונה עשרה!"** אבל ברוך השם שהמנהל האמין לילד הוא אמר מיד למלמד: **"אני כבר שמעתי את כל הספור; תן לו לחזור לכחה בחזרה."**

והאברך אומר לי: **"זה היה נס שהמנהל בדיוק עבר על יד הכחה שלי ושהוא האמין לי, כי אם המנהל לא היה מאזין לכל הצד שלי בספור, אני לא יודע מה היו עושים אתי, ואולי היו כל כך משפילים אותי עד שהיו הורסים אותי לתמיד."**

המעשה מוכיח שלפעמים לא קולטים את מה שעובר על ילד; מסתכלים על המקרה עם המבט שלנו ולא קולטים שיכול להיות שיש עוד צד בספור, ואולי הילד בכלל לא אשם.

לקבל כל ילד עם בקר טוב חם

צריכים לדרש בשלום הילדים עם בקר טוב יפה, ולא לקמץ במלים טובות לילדים.

לא יכולים לדעת את כל מה שעובר על ילד, לפעמים יכולות לעבר הרבה שנים, הילד כבר יהיה בן שלוששים, ורק אז יתגלו הקשיים והסבל שעברו עליו בתקופה ההיא כשהיה ילד.

אי אפשר אף פעם לדעת איזה ילד עלה על ההסעה עם דמעות

בעינים וכאב; לצערנו יכול לקרות שהורים צועקים על הילדים בקולות נוראים על זה שלא מצאו בבקר את הנעלים, אחר כך הם באמת מתחרטים על זה שצעקו כל כך חזק, אבל מיד אחר כך הם חושבים לעצמם שבאמת פן צריכים לצעק... והם ממשיכים לצעק בקולות וברקים, וככה הם זורקים את הילד על ההסעה.

אם המלמדים היו יודעים מזה, היו בודאי דורשים בשלום הילד עם חיוך רחב. היו נותנים **"בקר טוב"** לבכי, ושואלים: **"איך אתה מרגיש? אתה ילד כל כך מאיר, ילד כל כך מתוק!"** ועם קבלת פנים כזו היו יכולים להציל את הילדים עם כל הדורות שלהם.

מחנה צריף? ישוב הדעת

חשוב מאוד להגיע לכחה בזמן. לפני שהילדים מגיעים - כבר צריכים שיהיו אחרי שתית הקפה, זה גם מאוד נחוץ שהמלמד יאכל חתיכת שוקולד, שכבר יהיה אחרי ששוחח עם הקדוש ברוך הוא, וישב את דעתו היטב מה הוא מתכנן ללמד באותו יום. גם שתהיה כבר תכנית פחות או יותר לשני ימים הבאים. כל הדברים האלו יעזרו שיהיה למלמד ישוב הדעת שיוכל לדרש בשלום כל ילד עם חיוך ועם רגע, וכך יהיה יום טוב בכחה.

כשילד בא בבקר ובוכה שהשקית עם הנשנושים נשארה בהסעה, זה יהיה הבדל מאוד גדול אם הוא ניחוח וכבר התבודד, או שלא. אם הוא ניחוח הוא יראה השתתפות בצערו של הילד, ויגיד לו: **"אני אנסה כל מה שאני יכול לעזור לך לקבל בחזרה את שקית הנשנושים"**, אבל אם לא היה זמן לישוב הדעת לפני שהילדים הגיעו, והמלמד עצמו הגיע מאחר לכחה, הוא

ידחה את הילד ויגיד לו: "לך כבר למקום שלך!"

בנדאי שאף אחד לא מתכוון לעשות רע חס ושלום, אבל זה קורה עם אדם פשוט באמצע מרוץ, לא קולטים שאסור לדבר אל ילד באופן כזה.

שירת הים ועשרת הדברות הקדושות

כל מלמד מחלק את הלמודים של השבוע, כמה זמן ילמדו עם הילדים משניות וגמרא, וכמה פסוקים חמש ורש"י הולכים ללמד. צריכים לדעת שבפירושים מסוימות צריכים לשים דגש חזק על חמש ורש"י יותר ממשניות וגמרא.

זה לא אומר שאז ישימו את כל המשניות והגמרא לגמרי בצד, רק שילמדו קצת פחות משניות וגמרא ויתנו יותר זמן לחמש ורש"י.

לדגמא, כשבאה פרשת בשלח שכתוב שם את שירת הים הקדושה, או פרשת יתרו שכתוב שם את העשרת הדברות הקדושות, צריך מלמד להקדיש יותר זמן מהיום כדי ללמד את הפסוקים הקדושים עם התלמידים, כדי להחדיר בילדים את האמונה הקדושה.

בכתה ב' ובכתה ג' אפשר ללמד שנים שלוש פסוקים ראשונים

זה באמת קשה ללמד עם ילדים, אבל זה בחסדים גדולים. הקדוש ברוך הוא הרי אמר לאדם הראשון (בראשית ג, יט): "בזעת אפיק תאכל לחם", בגלל ששמעת בקול אשתך, ואכלת מפרי עץ הדעת שצויתי לך שלא תאכל מזה, יהיו צריכים להזיע הרבה עד שיוכלו להביא הביתה לחם. יוצא מזה שכל אדם חייב להתנגע בעולם הזה, השאלה היא רק: עם מה הולכים להתנגע? מי אומר שצריכים להתנגע בסחיבת ארזים, לצקת יסודות או לסחב לבנים לבנות בנגן, במקום זה אפשר הרי לשבת עם ילדי ישראל וללמד אתם את התורה הקדושה, וכל הימים והשנים עוברים עם עבודה קדושה שושארת לעד.

שמעתי משני מפיצים גדולים שמוהרא"ש ראה אותם פעם איך שהם סוחבים שקים גדולים עם קנטרסים שהם הסתובבו להפיץ לבני ישראל, אמר להם מוהרא"ש: "תודו להקדוש ברוך הוא שהגיעה שלכם היא עם הפצת יהדות בעולם, אדם אחר צריך לסחב שקים עם חול ואבנים..."

אשרי האדם שמתנגע עם דברים טובים, עם ילדי ישראל.

מתחלת הפרשה, ואחר כך אפשר ללכת מיד לפסוקים של השירה ועשרת הדברות וללמד מהם כמה פסוקים. כמה שהילדים יותר בוגרים, כך אפשר להכניס בהם יותר פסוקים מהחמש, בפתות הגבוהות אפשר כבר לסיים את כל השירה והעשרת הדברות עם כל פרוש רש"י.

נוהגים אצלנו ללמד את שירת הים באותו נגון שלומדים את הפסוקים של: "ואני" בפרשת ויחי (בראשית מח, ז).

כשולומדים עם הילדים את הפסוקים של שירת הים, זה כמו שמישהו יורה בעשר צפורים בירה אחת, זאת אומרת שבפעלה אחת משיגים הרבה מטרות. חוץ מזה שלומדים אתם פסוקי התורה הקדושים, מרויחים עוד דבר נחוץ מאוד שהילדים בינו על ידי זה את הפרוש של התפלה, כי השירה היא הרי גם חלק מהתפלה.

באמת קשה - אבל בחסדים גדולים

מחנכים צריכים להודות ולהלל את הקדוש ברוך הוא על החסדים הגדולים שהוא עשה אתם, שהוא נתן להם את הזכות ואת היכולת לשבת וללמד את התורה הקדושה עם ילדי ישראל.

מכתבים בעניני חינוך

מאת ראש הישיבה שליט"א

מה עושים בשתינות לא זוחלת ברגיל?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

הבת שלנו כבר בת שנה וחדשים, בריאה ושלמה ברוך השם, אבל היא לא זוחלת על ארבע, היא רק זזה בישיבה, והיא גם יודעת לעמוד לבד.

אנשים שעוסקים בהתפתחות הילד, אמרו לאשתי שזחילה על ארבע מסייעת להתפתחות המוח וכו', ולא ממליץ לדלג על השלב הזה בחיים, של זחילה על ארבע.

השאלה האם לקחת אותה למכון להתפתחות הילד? מה גם שזה ברוך בהוצאה נכבדת, או האם לתת לה להמשיך להתפתח בדרך שלה ללא התערבות חיצונית?

ישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ה' פרשת וירא, י"ח מר-חשוון, שנת ה'תשפ"ד

לכבוד ... נרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

זה לא משנה אם תינוק קטן זוחל על ארבע או שהוא זז ממקום למקום

בישיבה; יש ילדים שזוחלים, וילדים שזוזים כף וכו', אין צורך לעשות משהו בעניין, כי אלו שזוחלים - המוח שלהם לא יותר מחודד מאלו שלא זוחלים.

אם אתה רוצה שהבת שלך תגדל הכי טוב ויפה - תבקש על ילדיך בכל בקר למשך שלוש דקות על השעון, כף הם יגדלו בריאים ויראי שמים. כמו שאנחנו יודעים את הספור שמוהרא"ש כל כף הרבה לספר לנו, שחכמינו זכרונם לברכה מספרים (תנא דבי אליהו רבא, פרק יח): "מעשה בכהן אחד שהיה ירא שמים בסתר, והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, ששה זכרים וארבע נקבות, ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח ומתחנן ומבקש רחמים ומלחן בלשונו עפר, כדי שלא יצא אחד מהן לידי עברה ולידי דבר מכער, כל יום הוא היה זורק עצמו על הארץ, בוכה ומבקש מהשם שכל ילדיו יהיו יהודים כשרים אמרו לא יצתה אותה שנה ולא שנית ולא שלישית, עד שבא עזרא והעלה את ישראל מבבל, והעלה אתו כהן עמום. לא נכנס אתו כהן לבית עולמו, עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהנה מבניו ומבני בניו עד חמשים שנה, ואחר כך נכנס אתו כהן לבית עולמו", הוא זכה לעלות לארץ ישראל עם כל ילדיו ביחד עם עזרא הסופר, וכל בניו נעשו כהנים גדולים בבית המקדש, והוא זכה לבנים ובני בנים שפולם עשו את העבודה בבית

המקדש; רואים מפאן שתפלה היא העצה לזכות לילדים כשרים.

השם יעזר שתצליח בכל העניינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת חיי שרה, שנת תשפ"ד)

מהם הגדרים של זהירות בבשר וחלב בילדים קטנים?

שאלה:

לכבוד ראש הישיבה שליט"א,

יישר כח על שאתם מאירים את חיינו. אנחנו רוצים לדעת אם צריכים וכמה צריכים, ומאזנה גיל צריכים - להמתין בין בשר וחלב אצל ילדים קטנים?

יישר כח

תשובה:

בעזרת ה' יתברך - יום ד' פרשת תולדות, ב' כסלו, שנת ה'תשפ"ד

לכבוד ... גרו יאיר

קבלתי את מכתבך.

ההורים צריכים להתמקד בעקר על דבר אחד, על שמחה, שיהיה שמח בפית; פי רק כף הילדים ישארו יראי שמים.

חייב להיות שמח בפית, וכמוכן שזה יכול להיות רק כשיש אהבה; אבא ואמא אוהבים זה את זה, אבא ואמא מעריכים זה את זה, מחפשים את המעלות אחד אצל השני; כף הילדים גדלים בריאים,

וחס ושלום לא להיות בכעס; לא לצעק, לא להכות, לא להפיל אימה יתרה בפית. שלמה המלך, החכם מכל אדם - אומר (משלי יז, כה): "כעס לאביו בן פסיל", אם האבא פועס - אזי הילדים נהיים טפשים; על זה אומר רבנו (ספר המדות אות בנים, סימן קז): "הבנים שוטים, כשאביהם כעסן", הילדים לא גדלים בריא.

אצל ילדים מאד קטנים, בגיל שנתיים ושלוש - לא ממתינים בין בשר לחלב. פלומר, אסור לתת בשר וחלב ביחד, אבל אחד אחרי השני - אפשר לתת, ומגיל שלוש עד חמש - ממתינים קצת, ורק אחר כך נותנים להם, וכמה שגדלים יותר, כשהם כבר בגיל חמש ומעלה - כבר ממתינים שעה, ומגיל שבע ומעלה - ממתינים כבר שש שעות.

השם יעזר שתצליח בכל העניינים.

...

(קונטרס עצתו אמונה פרשת ויצא, שנת

תשפ"ד)

מדור חינוך הי

בקול ברסלב

לשמיעת כל שיעורי החינוך

(כאדיש)

מראש הישיבה שליט"א

בקול ברסלב

הקישו 1-2-4-2-1

- שמעו והנה נשכב -

לקבלת הגליון מדי שבוע יש לשלוח אימייל ל: chinuchgilyon@gmail.com

קול ברסלב

קוואל פון אמונה (נשים)

שיעורים; סיפורי תפילה; מתכונים; ועוד

079-704-0069

ארצות הברית 212-444-9169 / 845-351-9060 / אנגליה 03303502363

קנדה 438-320-9090

...

קול ברסלב

שיעורים; חיוזק יומי; ניגונים; סיפורי תפילה ועוד

079-704-0066

ארצות הברית 212-444-9191 / 845-351-0910 / אנגליה 03303502361

קנדה 4383008080 / בלגיה 3235003461 / ארגנטינה 11552354370

מייל חיוזק יומי chizikyomi@gmail.com